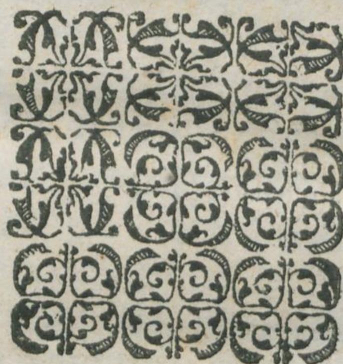

PAMFLET
1330

ORATIE Vanden Enghelschen Ambassadeur/ghedaen in Hispaignien.

Inhoudende veele clachten van weghen het ongheliјck ende overlasten / den Enghelsche Natie aenghedaen

Ende andere saecken van grooter importantien.

Wt het Enghelsch ghetroulijck overghefet.
Ghedruckt Anno 1606.

DE
Oratie oft Apologie van-
den Heere Ambassadeur van Enghelandt ghedaen in Spaignien/aen de Heeren vanden Raede aldaer/ nopende de injurien ende de overlasten der Enghelsche Natie gheschiet.

Eer Eerweerdighe Heeren/ Ick en twyffel niet oft u is noch wel indachtich dat ick in mijne besondere conferentien met V. E. doen ick eerst ghecomen was in dit Hoff/seyde/dat de vyandtschap ende onvrede tusschen onse Natien gheplant door soo stercke occasien/ ende ghewortelt door soo groote lanckheyt van tyde/ conde niet haestelijck uytghewortelt worden met den blooten name van vrede/maer met waere ende dadelijcke vruchten van volmaeckte vriendtschap. Oprechte ende ongheveynsde versoeninghen worden onderscheyden door wercken/ niet door woorden. De leste zijn ghemeyne den Temporiseerders/de eerste alleenelijck den genen die de saecke recht ende trouwlijck meynen. Ick wenschte dat gelijck daer was alle goede gelijcformicheyt tusschen de Hoofden van dese Monarchien/ even alsoo ghelijcke mocht inghevoert worden tusschen de lichamen: ghemerckt de natuerelicke overeencominghen die daer is tusschen Coninghen ende haer volck. Daer en can gheen volcomen ruste ende bestendicheydt zijn in den eenen/ by zoo verre daer is onghetemperthevt van aftreckinghe in het ander. Dat het derhalven noodtsaeckelijck was dat de groenicheydt van vrientschap soude rijp worden door wesentlijcke vruchten van gherechticheydt ende volcomen bewijs van liefde ende gunste. Ick versochte dat het hooren ende volcomen eyn-

deghen der saecken van des Coninck mijnes Meesters claghende onderſaten mochten gheven de eerſte prouve/ segghende dat het eenen crachtighen middel soude zijn om te maken dat de monden van de reſte van ſijn volck goeden smaeck crijghen souden in u lieder Regieringhe ende Natie. Dese eyſſchers en waren doen niet vele noch hare saken (soo verre als het den Coninck aengaet) van grooter weerde oft laſt/ hare clachten ende ghevolgh waren van de gheringhſte natuere ende meeſte claerheydt. Sommighe voor haer ghelt dat haer ſyne Majeſteyt ſchuldich is eenen langhen tyt/ ghepaſſeert op Sententien naert overſien/ eñ wederoverſien/ eñ bevel van betalinge by den Coninck selve ghedaen; Andere voor huyre ende vergheldinghe voor haer ſelven/ ende haere Schepen gheſcheept ende ghebruyckt in den dienſt van ſijne Majeſteyt, soo verre dat sommighe verloren hebben haere Schepen/ ende alle haer volck ſtrijdende teghen ſijne vyanden; andere by ſtormen ende andere ongheluck. De derde ſoorte/ voor hare ſchepen ende coopmanſchappen/ ongherechtelijck gheconfiſkeert/ by heymelijcke ende verhaeſtede Sententien/ alwaer oft de partyen niet behoorlijck ghehoort en zijn/ oft de proeven niet gheadmitteert. De vierde/ voor goederen ongherechtelijck van haer ghenomen/ sommighe ten tijde van den overleden Coninck/ op wiens woordt ende gheleydt haer ghegheven by Coninckliijcke Cedulle/ zy brochten Coren om te verlichten den hongher van ſyne Onderſaten; Andere ten tyde van ſyne Majeſteyt de welcke nu regeert/ ende ſichtent dat den Coninck mynen Meeſter gecomen is tot de Croone van Enghelandt. Ten leſten ſommighe/ die by cours van rechte hebben gheobtineert tegen particuliere perſoonen/ eñ hebbẽ Sententien gehadt opt overſien ende wederoverſien/ maer by gebreke van behoorlijcke bedieninghe van Juſtitie connen geene executie crygen. Soudet yemant gheloofſelijck ſchijnen dat in een

Landt

Landt professie doende vant Christengheloove / ende draghende soo grooten eenen uytwendighen schyn van devotie ende Godtsalichheyt / sulcke soo rechtveerdighe ende clare saken als dese zyn / souden noch in het gheheele / noch ten deele ontfangen satisfactie van eenige van de partien van dien ende dat in den tydt van 14. Maenden? Eñ dat noch meer is naer belofte selve ende trouwe daer toe ghegheven by eenigen van groote macht end' aensien in dit Coninckrijcke meer dan over de 8. maendẽ voor desen dat sulcx metten aldereersten soude afgedaen werdẽ met alle vergenoegen. Can men denckẽ dat so groote nalatinge van Justitie voortcomt uyt eenighen anderẽ wortel / dan uyt een quade affectie tot onse Natie? Ende is het moghelijck dat de ghedurighe clachten van soo vele / welcke hebben vrouwen / kinderen ende vrienden in Enghelandt / die aldaer niet op en houden alsoo wel by den Persoon selve van syne Majesteyt / als by synen Raedt ende Hove / als oock by de Ghemeyne vergaderingen der Cooplupden desselven Coninckrijcx / dese onverdraghelijcke injurien te verclaren / souden eenighe ander vrucht baren als een continuatie van de voorgaende vyantschap? ende een vaste inplantinghe van dese opinie dat van dese Natie gheen trouwe ende oprechticheyt en staet te verwachten? Aenmerckt ick bidde u oft uyt dese proceduren V. E. soude connen tzy met gherechticheyt oft redene verwachten ghesterckt te worden in uwe Oorloghen in de Nederlanden met de lichamen van een volck / het welcke ghy soo verre zijt van te bewysen eenighe vrientschap / dat ghy hun oock weyghert / oft ontreckt den ordinaerischen cours van Justitie / de welcke by alle beyde Goddelijcke ende menschelijcke wetten hen toecomt. Het en is voor u niet verborghen dat de arme luyden die alhier claghen in dit Hoff vele Maenden t'sedert al haer gelt verteert hebben / den meerderen veel van dien gestelt zynde om van hongher te sterven geenen middel hebbende om broot

te coopen. Haeren noodt wierde u aenghedient/ eñ een ernstige eñ ootmoedighe requeste daer by ghedaen/ dat alleen eenighe weynighe Croonen mochten ghelevert werden in minderinge van betalinge onder hun / tot haerder onderhoudinge: Maer tot dit als tot alle de reste wierdt verleent een onbarmhertige ende doove oore / ende de benaude persoonen waren in soo grooten noot gebracht/ dat ick (sulcks protestere voor Godt) gheinformeert wiert dat verscheydẽ van hun ghegaen hadden twee dagẽ sonder eten oft drincken/ uyt medelijden van welcke soo groote extremiteyt (soo haest als ick het vernam) ick tot hen sandt tusschen den 10. eñ 11. uren des nachts om hun te doen verquicken/ twelcke geschiet is desen lesten Winter/ eñ hebbe haer sedert teenemael uyt mijn borse moeten onderhouden. Voecht nu hier by/ dat den dienst van ons volc in Nederlant also gemeynt was dat het selve soude gebrocht geweest hebben ten dienste eñ ten besonderen gebruycke voor de leste verraders in het alder-onnatuerlijcste eñ schrickelijckste verraet dat oyt ter menschelijcker gedachtenisse is naghelaten; Oock dat geene aldaer connen wel ontfangen/ onderhouden werdẽ/ eñ van goedẽ gebruycke zyn/ dan alsulcke die sich conform maeckende de Religie daer van men alhier professie doet/ sich also conform maken de ghehoorsaemheyt die sy haren oppersten Prince eñ de wetten aldaer schuldich zyn.

Connen V. E. daeromme met eenich goedt coleur van reden soecken/ daer tegen de ongerechticheden alhier/ soecken te wegen onder tdecksel dat de Coninc mijnẽ Meester u geen soldatẽ en laet hebben/ eñ laet haer toe te dienen uwe vyandẽ in de Nederlandẽ? Is daer eenigẽ Artijckel van dẽ Vrede die mede brengt dat ghy met volck sult geholpẽ werdẽ/ eñ hun sulcx belet? By so verre ghy dat uyt vrientschap eñ vriẽdelijcheyt hadt verwacht/ ghy soudet uyt vriẽtschap eñ vriendelijcheyt vercregen hebbẽ. Dat de gene die tot de Hollanders gegaẽ zyn/ getrocken zyn met consent van syne

Mt.

Mt. sult ghy nemmermeer connen bewysen. De Coninc al hoe wel andere Princen wel syns gelijcken zyn in uytstrec-kentheyt van heerschappie/mach nochtãs met rechte hem toeeygenen de eerste plaetse in oprechticheyt eñ eenvoudic-heyt/zynde gheweest tot hier toe noch besmet/noch soo vele als verdacht van contrarie qualiteytẽ. Waerom het onge-lijc dat men heeft gesocht op hem te brengen door rapportẽ/ dat hy de Articlen niet en onderhout/is te grooter / eñ heeft my dese verdedinge uytgedruckt/ de eere van syne Mt. my naerder gaende als myn eygen leven. Cæsaris uxorem ne suspe-ctam quidem esse oportet, vele min de trouwe ende oprechticheyt van Cesar selve. Belangende de strenge wettẽ die men segt dat gemaect zyn in Engelant tegẽ die van uwe Religie/ in-dien het so is/haere quade affectien tegen de Regieringe eñ Staet van syne Mt. hebbende onlancx voort ghegeven soo groote apparentie/connen antwoorde eñ suffisante redene genoech zyn voor een yegelijc die met gelycke eñ onparty-dige oogẽ wil acht nemẽ op de nootwẽdicheden die sy selve op hem gebracht hebben. Eñ onder alle Natien verdienen dese wetten minst berispinghe / van dese onder welcke om verschil alleene van opinie; met gevanckenisse/tormentẽ eñ het vyer gestraft worden niet alleene ondersaten/ maer des-gelijcx ooc vreemdelingen/welcke in dese Conincrijckẽ mo-gen ghevonden werden. Verre is het verscheyden/ende en twyffele niet tsal altyt verscheyden blyven/van de Christe-lijcke eñ genadige dispositie van den Coninc mynen Mee-ster dat hy metter doot soude straffen eenigẽ Romanist al-leenelijc om t'stuck van hare opinie eñ conscientie. Het ghe-loove moet geleert zyn eñ niet gecommandeert/ eñ dwalin-gen van inwendige sinnẽ verbetert door vermaninge niet door dreyginge/met persuasie eñ niet met forceringe. Syne Mt. wenscht wel eene gelijckformicheyt in allen/in t'stuc van den Godtsdienst/ maer en dwingt door uyterlijcke midde-len niemandt dan tot onderdanicheyt onder synẽ Scepter.

Ick

Jck wil hier mede besluyten/ Soo wie begheert volcomelijck bemint te zyn/ die moet ongheveynsdelick beminnen. Ende soo wanneer ghy ons in dese vrientschap sult voorgaen/den aert van onse Natie is sulcx dat ghy u selven moecht versekeren dat zy u gantsch trouwelick sullen volghen Maer tot deser tijt toe/soo vele injurien ghedaen zynde/ende soo luttel acht ghenomen om de selve wede te beteren; is de verachtinghe so groot datse onse Enghelsche herten niet en connen verdraghen. Ende derhalven als een die een vrient van vrede wil zyn / ende die nae eene volcom vereeninge van vrientschap wensche tusschen dese Coninc rijcken / soo verlanghe ick dat eenen contrarien cours ter stont mach genomen werden/ waer by blijcken mach da de groothevt van dese Monarchie gesocht wort door Ghe rechtichevt/niet door onderdruckinge / door medelydē van de ellendicheden van de ghene die verdruckt zyn / niet op hoopende injurien op injuriē oft gebruyckende uptstel daer den noot dadelijcke hulpe vereyschtet. Door soo vele my selven aengaet/ghelijck niemant meer en is gheneghen ghe weest tot de oude vrientschap tusschen onse Natien / soo sal ick altijt bevonden worden/ghelijck ick hier te vooren ge weest ben/ghereet ende veerdich in te waerschouwen wat dit mach voorderen/ ende even soo onwillich ende traech (soo verre als ick behoudens mijne trouwe ende schuldigh plicht mach)yet aen te dienen dat tselve soude mogen hinderen.

FINIS.

